

Sygn. akt V GC 614/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2023 r.

Sąd Rejonowy w Siedlcach V Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: asesor sądowy Aleksandra Szczygielska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Monika Łukasiewicz

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2023 roku w Siedlcach

na rozprawie

z pominięciem przepisów postępowania w sprawach gospodarczych

sprawy z powództwa D. S.

przeciwko Przedsiębiorstwu Handlowo-Usługowemu (...) Spółce jawnej A. i G. W. z siedzibą w M.

o zapłatę 69.153,68 zł

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda D. S. na rzecz pozwanego Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego (...) Spółki jawnej A. i G. W. z siedzibą w M. kwotę 5417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia uprawomocnienia orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt V GC 614/22

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 października 2022 r. powód D. S. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego (...) Spółki jawnej A. i G. W. z siedzibą w M. kwoty 69.153,68 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 22 marca 2022 r. do dnia zapłaty, a także o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwana jako inwestor prowadziła inwestycję budowlaną w M. przy ul. (...), polegającą na wzniesieniu budynku mieszkalnego wielorodzinnego. Powód na podstawie umowy z generalnym wykonawcą – (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. dostarczał na teren budowy beton towarowy, a także wykonywał usługi pompowania betonu. Fakt ten był znany inwestorowi, a nadto generalny wykonawca pismem z dnia 28 września 2020 r. dokonał wobec pozwanej zgłoszenia zlecenia wykonania prac i robót podwykonawczych oraz dostaw towarów przez przedsiębiorstwo powoda. Powód podał, iż z tytułu wykonanych prac wystawił generalnemu wykonawcy (...) Sp. z o.o. z/s w B. fakturę VAT nr (...) z dnia 30 kwietnia 2021 r. na kwotę 69.153,68 zł z terminem płatności określonym w fakturze do dnia 21 maja 2021 r. Powód wykonał świadczenie niepieniężne, jednakże nie otrzymał zapłaty za wykonane prace. Generalny wykonawca popadł bowiem w problemy finansowe na skutek braku otrzymania pełnego wynagrodzenia od inwestora. W świetle powyższego, roszczenie względem pozwanej (inwestora) znajduje oparcie w art. 647¹ § 1 k.c., ewentualnie zaś – w art. 405 k.c., bowiem kosztem powoda pozwana otrzymała przysporzenie o równowartości dostarczonego betonu i świadczonych usług pompowania w łącznej wysokości wskazanej w fakturze.

Pozwana nie uregulowała przy tym wynagrodzenia na rzecz generalnego wykonawcy, a generalny wykonawca wykonał dany etap robót budowlanych na przedmiotowej inwestycji kosztem (obciążeniem) przedsiębiorstwa powoda o wartości na poziomie należnego powodowi wynagrodzenia z tytułu wykonanych umów objętych zgłoszeniem z dnia 28 września 2020 r. /pозew – k.3-6/.

Sąd Rejonowy w Siedlcach w dniu 28 października 2022 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. akt V GNC 1668/22, uwzględniając żądanie pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc m.in., że nie doszło do skutecznego zgłoszenia podwykonawcy, albowiem na przedstawionej przez powoda kopii dokumentu zgłoszenia z dnia 28 września 2020 r. brak jest podpisu osoby upoważnionej do odbierania w imieniu pozwanej oświadczeń i dokumentów. Pozwana wskazała, iż nie miała wiedzy co do zlecenia powodowi robót, ani nie знаła ich wartości. Podniosła również, że odpowiedzialność solidarna inwestora z wykonawcą za zapłatę wynagrodzenia należnego podwykonawcy ograniczona jest do wykonywania robót budowlanych, a przedłożone dokumenty nie potwierdzają, aby powód brał udział w takowych robotach. Załączona do pozwu faktura nie wykazuje czy powód jedynie dostarczał beton na teren budowy, czy dostarczał beton wraz z usługą pompowania, czy też świadczył usługi betonowania. Pozwana podała również, iż względem generalnego wykonawcy dokonywała systematycznych rozliczeń z tytułu realizowanych robót budowlanych, w tym uiszczyła na jego rzecz kwotę 393.598,98 zł w dniu 19 maja 2021 r., a zatem już po dacie wystawienia przez powoda faktury nr (...). Powód nie wykazał na czym polegać by miało bezpodstawne wzbogacenie inwestora, tj. jakie roboty budowlane wzbogacające inwestora powód wykonał i jaka jest wartość wzbogacenia, ograniczając się do powołania na wartość ujętą w w/w fakturze – podczas gdy nie może ona być podstawą „wyciszczenia wzbogacenia”, gdyż stanowi jedynie określenie wartości usług wykonanych zgodnie z umową, za określonym umownie wynagrodzeniem i uwzględnia zysk podwykonawcy. /sprzeciw – k. 69-76/

W dalszym toku postępowania strony podtrzymywały swoje stanowisko.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód prowadzi działalność gospodarczą, której przedmiotem jest m.in. produkcja masy betonowej prefabrykowanej, a pozwany prowadzi działalność gospodarczą, której przedmiotem jest m.in. wykonywanie robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. /wydruk z CEIDG oraz KRS – k. 10-20/

Zarówno powód, jak i pozwana pozostawali w stosunkach gospodarczych z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B..

Na podstawie umowy z dnia 1 września 2020 r. nr 1/09/2020 P. pozwana zleciła (...) Sp. z o.o. roboty budowlane, polegające na budowie budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. (...) w M.. Roboty budowlane miały zostać zrealizowane do dnia 31 października 2022 r. W § 1 ust. 4 pkt h strony ustaliły, że integralną częścią umowy jest załącznik nr 8, tj. lista podwykonawców. (...) Sp. z o.o. nie wskazała powoda na liście podmiotów, które miałyby zostać zaangażowane w proces budowlany jako podwykonawcy. Strony nie określiły kwestii udziału podwykonawców w realizacji robót objętych umową, a przez odesłanie zawarte w § 14 ust. 4 umowy zastosowanie znajdować miały odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego. /umowa o roboty budowlane wraz z załącznikami – k.83-89/.

W dniu 28 września 2020 r. reprezentant (...) Sp. z o.o. przekazał do podpisu pracownikowi pozwanej J. S. dokument zatytułowany „Zgłoszenie dostawcy”, w którym określone zostały dane powoda. W dokumencie tym wskazano, iż dotyczy on robót polegających na dostawie betonu towarowego. Załącznik do dokumentu stanowić miało – według jego treści - zlecenie z dnia 27 września 2020 r., określające ceny jednostkowe oraz terminy wykonania dostaw. Pismo z dnia 28 września 2020 r. zostało opieczetowane pieczęcią pozwanej oraz podpisane przez J. S. w formie tzw. parafy. J. S. był zatrudniony u pozwanej na podstawie umowy o pracę do 16 marca 2021 r. Powierzona mu była organizacja całego procesu budowlanego od strony prawnej, formalnej oraz w zakresie wyboru wykonawcy. J. S. upoważniony był do otrzymywania zgłoszeń podwykonawców od wykonawcy w imieniu pozwanej. Nie miał natomiast pełnomocnictwa szczególnego do wyrażania sprzeciwu wobec takich czynności. Procedura otrzymywania przez J. S. zgłoszeń podwykonawców na przedmiotowej inwestycji polegała na tym, że (...) Sp. z o.o. dokonywała

zgłoszeń na piśmie i były one podpisywane przez J. S.. Z reguły okazywana była przy tym umowa lub zlecenie, tj. dokument dotyczący stosunku prawnego pomiędzy generalnym wykonawcą, a podwykonawcą. Następnie zgłoszenie pozostawiane było kierownikowi budowy lub prezesowi zarządu (...) Sp. z o.o. J. S. nie otrzymywał kopii zgłoszenia podwykonawców. Jedynie w przypadku dwóch innych inwestycji procedura była odmienna i J. S. zatrzymywał kopię lub oryginał zgłoszenia. Zgłoszenie dostawcy z 28 września 2020 r. nie trafiło bezpośrednio do pozwanej spółki. Pozwana nie dysponuje również inną dokumentacją dotyczącą realizacji umów zawieranych przez powoda z (...) Sp. z o.o. Pozwana wymagała, aby przy zakończeniu inwestycji przekazane zostały wszelkie informacje oraz komplet dokumentów. Na terenie inwestycji nie padały ze strony pozwanej sprzeciwy co do podwykonawców wykonujących prace, w tym sprzeciw co do prac wykonywanych przez powoda. Powód od początku inwestycji dostarczał beton na teren budowy, o czym wiedzę miał J. S.. Widywał on kierowców zatrudnionych przez powoda i obserwował proces dostarczania towaru, miał ogólne rozeznanie co do świadczonych usług, natomiast nie ingerował w szczegółowe ustalenia pomiędzy stronami stosunków umownych oraz nie uczestniczył w negocjacjach. Uzgodnienia z podwykonawcami pozostawały w gestii generalnego wykonawcy. J. S. przekazywał wspólnikom pozwanej informacje o postępach prac na budowie, lecz nie przekazywał informacji na temat podwykonawców. Powód wykonywał czynności w postaci dostarczania betonu na kilku inwestycjach, w których pozwana była inwestorem, a (...) Sp. z o.o. generalnym wykonawcą. W zakresie zlecenia na dostawę na inwestycję przy ul. (...) miał to być pojedynczy dokument, archiwizowany w dokumentacji budowy. (...) Sp. z o.o. nie przekazywała takich dokumentów pozwanej w związku z ustąpieniem z procesu inwestycyjnego. W przedsiębiorstwie pozwanej wpływająca dokumentacja jest w sekretariacie stemplowana pieczęcią, oznaczana datą i podpisem osoby przyjmującej i wprowadzana do systemu obiegu dokumentów po uprzednim zeskanowaniu. Również dokumentacja mailowa jest drukowana, a zeskanowany dokument wprowadzany do systemu. /zgłoszenie dostawcy – k.28,179, zeznania J. S. – nagranie od 00:05:02 do 00:46:05, k. 383v-384, zeznania A. P. – nagranie od 00:50:36 do 01:32:37, k.384v-385, zeznania M. C. – nagranie od 01:01:03 do 00:57:08, k.337/

Współpraca powoda i (...) Sp. z o.o. trwała ok. 8 lat. Na inwestycję przy ul. (...) powód dostarczał beton do czerwca 2021 r. Betonowanie rozpoczęło się w listopadzie 2020 r. Wówczas wykonywana była na budowie pierwsza podstawa – płyta fundamentowa i z tego powodu dostarczane były duże ilości betonu, a wystawione faktury opiewały na największe wartości.

W określone dni dostarczane były określone partie betonu. Za wykonane usługi powód wystawiał (...) Sp. z o.o. raz w miesiącu fakturę – na podstawie zgromadzonych dokumentów WZ oraz raportów pracy pomp. Wówczas ustalany był także termin płatności faktury. Zamówienia określone były orientacyjnie, a dostarczane ilości betonu uzgadniano z kierownikiem budowy. Kierownik budowy zgłaszał zapotrzebowanie z wyprzedzeniem 2-tygodniowym w przypadku konieczności dostarczenia większej ilości towaru, a czasami z dnia na dzień.

Pomiędzy (...) a powodem nie zostało zawarte pisemne zlecenie obejmujące zakres prac, lecz uprzednio złożona została oferta cenowa, która po negocjacjach została zaakceptowana przez kontrahenta. Strony ustaliły stawkę za metr sześcienny. Uzgodnione ceny były niezmiennie, mogłyby podlegać aktualizacji w przypadku zmiany warunków rynkowych, jednak do takich zmian nie dochodziło, gdyż wówczas ceny materiałów były stabilne. W zakresie wykonywanych prac powód prowadził dokumentację. Kierowcy odbierali dokument WZ od operatora, przyjeżdżali na budowę, wpisywali czas przyjazdu, rozpoczęcie załadunku, zakończenie rozładunku, odbierali podpisany dokument WZ i wracali z powrotem do siedziby firmy celem ponownego dokonania załadunku. Dokumenty WZ podpisywane były przez kierownika budowy, dyrektora bądź przez innych pracowników. Zamówienia składane były przez (...) Sp. z o.o. telefonicznie. W tej formie zatwierdzano również ilość dostarczanego towaru. Do każdej faktury dołączane były wszystkie dokumenty WZ, ze wskazaniem ilości dostarczonego towaru.

Wykonywane czynności polegały na zalewaniu betonu, po rozpoczęciu pracy pompy. W zależności od sposobu pobierania betonu przez pompę należało pilnować, aby nie zabrakło go w pompie bądź aby go nie przelać. Na terenie budowy osoby upoważnione, najczęściej zbrojarze, wskazywali miejsce, w którym beton miał zostać wylany.

Pompowanie betonu stanowiło odrębną usługę, rozliczaną według raportu pracy pompy zgodnie ze stawkami określonymi w ofercie cenowej. Tego rodzaju usługi stanowiły odrębną pozycję na fakturze, podobnie jak oddzielną pozycję stanowił przestój. Należności za przestój związane były z określonym limitem czasu pracy, w trakcie którego beton powinien zostać rozładowany.

Powód nie dysponował pełnym asortymentem pomp. Posiadał własną pompę z której czasami korzystał, czasami zaś zamawiał większą pompę w wyspecjalizowanej zewnętrznej firmie, która dysponowała ich szerszym asortymentem. Czasami spółka (...) bezpośrednio podnajmowała tego rodzaju pompę, działając we własnym imieniu. Powód wówczas tylko dostarczał beton. Cena betonu określona w fakturach obejmowała cenę za dostarczenie betonu na miejsce, ewentualnie występowały także należności za koszty przestoju. Usługa pompowania betonu ujmowana była oddzielnie na fakturze i miało to miejsce w sytuacji, gdy powód dokonał zamówienia pompy. W takiej sytuacji do faktur oprócz dokumentów WZ dołączane były również dokumenty w postaci raportu pracy pompy podpisanego przez kierownika.

(...) Sp. z o.o. nie zgłaszał względem powoda żadnych roszczeń odnośnie jakości czy ilości dostarczonego towaru. Ze spółką tą powód współpracował zgodnie przez wiele lat, nie występowały problemy z płatnościami. (...) Sp. z o.o. rozliczyła się z powodem za prace wykonywane na terenie inwestycji przy ul. (...) uiszczając należności z tytułu siedmiu wystawionych faktur, natomiast nie uregulowała trzech ostatnich faktur. Brak dokonania płatności na rzecz powoda reprezentant (...) Sp. z o.o. tłumaczył faktem zakończenia współpracy z pozwaną, przy jednoczesnym braku dokonania pełnego rozliczenia należności przysługujących mu od pozwanej. W okresie, gdy powód zakończył współpracę z (...) Sp. z o.o., tj. w czerwcu 2021 r., inwestycja znajdowała się na etapie budowy pierwszego piętra.

/zeznania A. K. – nagranie od 00:44:52 do 01:01:02, k.336v, zeznania J. M. – nagranie od 00:22:00 do 00:33:00, k.336v, zeznania L. K. – nagranie od 00:34:49 do 00:42:51, k. 336v, zeznania powoda – nagranie od 01:41:35 do 02:03:34, k.337v/

W dniu 30 kwietnia 2021 r. powód wystawił (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. fakturę VAT nr (...) na kwotę 69.153,68 zł z terminem płatności do dnia 21 maja 2021 r. Obejmowała ona należności z tytułu dostarczenia 266,25 m³ betonu według stawki 210,00 zł netto/m³. Łączny koszt wynosił zatem 55 912,50 zł netto, a przy uwzględnieniu 23 % stawki podatku VAT – 68 772,38 zł brutto.

Dostawy objęte wskazaną fakturą odbywały się w dniach: 1 kwietnia, 7 kwietnia, 12 kwietnia, 14 kwietnia, 20 kwietnia i 23 kwietnia 2021 r. W dniu 12 kwietnia 2021 r. doszło do 1,5 godzinnego przestoju – faktura obejmowała należność z tego tytułu w kwocie 184,50 zł brutto. W dniu 14 kwietnia 2021 r. odbył się transport – faktura obejmowała także należność z tego tytułu w kwocie 196,80 zł brutto.

Sporna faktura nie została opłacona przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B.. Pismem z dnia 23 lutego 2022 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty w/w należności w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Pismo to zostało doręczone pozwanej w dniu 14 marca 2022 r. Następnie pismem z dnia 12 lipca 2022 r. powód skierował do pozwanej ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty.

/faktura VAT – k.21,149, załącznik do faktury – k.22,150, dokumenty WZ – k.23-50, 151-178, pisma powoda i potwierdzenie odbioru – k. 53-56/

Pomiędzy (...) z siedzibą w B. a Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym (...) Spółce jawnej A. i G. W. z siedzibą w M. występowały spory na tle zawartej umowy o roboty budowlane.

Pozwana zażądała od spółki (...) szczegółowych informacji na temat podmiotów zaangażowanych w proces budowlany, przedstawienia umów zawartych z podwykonawcami oraz oświadczeń o niezaleganiu w płatnościach na ich rzecz. W korespondencji mailowej z dnia 29 marca 2021 r. pełnomocnik spółki (...) przesłał listę podwykonawców zaangażowanych w proces budowlany przy realizacji inwestycji przy ul. (...). Wśród podmiotów tych nie wskazano powoda jako podwykonawcy /wiadomość e-mail z dnia 29.03.2021 r. - k.101-102/. Na spotkaniu w dniu 26 maja

2021 r. reprezentant spółki (...) zobowiązał się przedstawić całość dokumentacji dotyczącej podwykonawców do dnia 11 czerwca 2021 r. W toku spotkania wskazywał, iż nieuregulowanie wynagrodzeń na rzecz podwykonawców spowodowane jest roszczeniami w zakresie jakości wykonanych robót /notatka ze spotkania w dniu 26 maja 2021 r. - k.111-112/. Pozwana dokonywała systematycznych rozliczeń na rzecz (...) Sp. z o.o. z tytułu realizowanych robót budowlanych. Z tego tytułu w okresie od 18 września 2020 r. do 9 kwietnia 2021 r. uiściła łącznie na jego rzecz kwotę 5.912 976,40 zł, które to należności wynikały z wystawionych przez (...) Sp. z o.o. faktur VAT. W dniu 19 maja 2021 r. pozwana uiściła na rzecz (...) Sp. z o.o. kwotę 393.598,98 zł z tytułu wystawionej faktury VAT nr (...) z dnia 5 maja 2021 r. /faktury, protokoły i potwierdzenia przelewów – k.113-136/. W dniu 7 czerwca 2021 r. (...) Sp. z o.o. wystawił pozwanej fakturę VAT nr (...) na kwotę 741.420,54 zł z 14-dniowym terminem płatności /faktura – k. 225,287/. Faktura ta nie została opłacona. Pismem z dnia 22 lipca 2021 r. pozwana odstąpiła od umowy o roboty budowlane nr 1/09/2020 (...) z dnia 1 września 2020 r. zawartej z (...) Sp. z o.o. w części w jakiej umowa ta nie została wykonana /pisemne odstąpienie od umowy – k.90-91/. Pismem z dnia 22 lipca 2021 r. pozwana oświadczyła, iż nakłada na (...) Sp. z o.o. karę umowną w wysokości 7.549 200 zł i wezwała do zapłaty tej kwoty do dnia 5 sierpnia 2021 r. /wezwanie do zapłaty z 22.01.2021 r., nota księgową oraz dowód doręczenia wezwania – k.217-220/. Następnie, pozwana pismem z dnia 25 października 2021 r. złożyła oświadczenie o potrąceniu powyższej kwoty z wierzytelnością przysługującą (...) Sp. z o.o. wobec pozwanej w wysokości 741.420,54 zł, a wynikającej z faktury VAT nr (...) z dnia 7 czerwca 2021 r. /oświadczenie o potrąceniu z dnia 25.10.2021 r. - k.222-224/. Zasadność naliczenia przedmiotowej kary umownej stanowi przedmiot sporu. (...) Sp. z o.o. nie zaakceptowała nałożonej kary umownej /zeznania A. P. – nagranie od 00:50:36 do 01:32:37/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie opisanych powyżej dowodów z dokumentów, a także osobowych źródeł dowodowych – zeznań świadków i zeznań powoda D. S..

Oceniając zgromadzony materiał dowodowy zaakcentować należy, iż nie pozwala on na poczynienie ustaleń, aby zlecenie z dnia 27 września 2020 r. faktycznie stanowiło załącznik do zgłoszenia dostawcy z dnia 28 września 2020 r., aby zostało ono doręczone pracownikowi pozwanej J. S. czy też aby zostało mu okazane do wglądu. Niemożliwe jest również poczynienie ustaleń co do treści tego zlecenia. Z zeznań powoda wynika, iż pomiędzy nim a (...) Sp. z o.o. nie było pisemnego zlecenia obejmującego zakres prac do wykonania, lecz beton dostarczany był na podstawie uprzednio złożonej oferty – przy czym nie pamięta on dokładnie jej warunków. J. S. zeznał, iż co do zasady tego rodzaju dokumenty były mu przedstawiane do wglądu podczas dokonywania zgłoszeń, natomiast nie otrzymywał ich kopii i nie pamięta czy zapoznał się z dokumentem zlecenia z dnia 27 września 2020 r. Z tych przyczyn nie zasługują na obdarzenie wiarą zeznania A. P. w zakresie w jakim wskazał, iż zlecenie zostało dołączone do zgłoszenia jako kopia i przekazał je J. S.. Jednocześnie bowiem świadek ten zeznał, że dokumentacja była przez niego przechowywana i archiwizowana oraz nie przekazywał jej pozwanej w związku z ustąpieniem z procesu inwestycyjnego. Niewyjaśnione pozostaje zatem z jakich przyczyn (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. nie dysponuje przedmiotowym dokumentem zlecenia z 27 września 2020 r., a żadna ze stron zawartej umowy nie była w stanie go przedstawić. Sąd ustalił zatem, iż jedynie dokument zgłoszenia dostawcy z 28 września 2020 r. został przedstawiony upoważnionemu pracownikowi pozwanej i przez niego podpisany.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Powód wywodził zasadność roszczenia m.in. z treści art. 647¹ § 1 k.c., który reguluje przesłanki solidarnej odpowiedzialności inwestora i wykonawcy (generalnego wykonawcy) za zapłatę wynagrodzenia należnego podwykonawcy z tytułu wykonanych przez niego robót budowlanych.

Przyjęcie solidarnej odpowiedzialności inwestora za zobowiązania generalnego wykonawcy w stosunku do podwykonawcy jest odstępstwem od zasady skuteczności zobowiązań tylko pomiędzy stronami stosunku umownego. Z tych przyczyn przesłanki zastosowania art. 647¹ k.c. należy interpretować możliwie ściśle.

Jedną z przesłanek warunkujących zastosowanie wskazanego przepisu jest wykonanie przez podwykonawcę robót budowlanych.

Podwykonawcę z wykonawcą winna zatem łączyć umowa, którą można zakwalifikować jako umowę o roboty budowlane. Nie ulega przy tym wątpliwości, że przedmiot świadczenia niepieniężnego w umowie o roboty budowlane jest przedsięwzięciem o większych rozmiarach, zarówno fizycznych, jak i użytkowych, któremu z reguły towarzyszy wymóg projektowania i zinstytucjonalizowany nadzór. Elementem konstytutywnym umowy o roboty budowlane jest, dająca się wyinterpretować z art. 647 k.c., szczególna postać współdziałania inwestora z wykonawcą w zakresie przygotowania i wykonania przedmiotu świadczenia, przejawiająca się w dostarczeniu projektu i przekazaniu terenu budowy. W toku wykonawstwa budowlanego zwykle wykonawca zawiera wiele umów z podwykonawcami, których świadczenie nie zawsze sprowadza się do wykonawstwa robót budowlanych, np. umowy o świadczenie usług, umowy sprzedaży, umowy dostawy, czy też umowy o dzieło. W art. 647¹ § 1 k.c. przesądzono natomiast, iż odpowiedzialność solidarna inwestora wobec podwykonawcy obejmuje wynagrodzenie z tytułu wykonanych robót budowlanych, których szczegółowy przedmiot został zgłoszony inwestorowi przez wykonawcę lub podwykonawcę przed przystąpieniem do wykonywania tych robót, chyba że w ciągu trzydziestu dni od dnia doręczenia inwestorowi zgłoszenia inwestor złożył podwykonawcy i wykonawcy sprzeciw wobec wykonywania tych robót przez podwykonawcę. Odpowiedzialność, o jakiej mowa w tym przepisie może zatem zostać uruchomiona w tych przypadkach, w których świadczenie podwykonawcy sprowadza się do wykonawstwa robót budowlanych, a nie do świadczeń o innym charakterze. Podwykonawcę z wykonawcą winna zatem łączyć umowa, którą można zakwalifikować jako umowę o roboty budowlane (tak też wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 12.12.2019 r., sygn. akt I ACa 499/19, Lex nr 2946524).

Przedstawiona powyżej wykładnia przepisu art. 647⁽¹⁾ § 1 k.c., oparta na literalnym brzmieniu przepisu, nie jest jednolita w orzecznictwie sądów. Przyjmuje się bowiem również, że umowa z podwykonawcą spełniać będzie warunki umowy z podwykonawcą w rozumieniu art. 647⁽¹⁾ § 1 k.c., jeżeli prace wykonywane przez podwykonawcę prowadzić będą do wykonania danego obiektu, stanowiąc część składową finalnego rezultatu, przy czym w sensie prawnym umowa taka może zostać zakwalifikowana także jako umowa o dzieło (tak też wyrok SA w Szczecinie z 03.07.2014 r., I ACa 242/14, Legalis; wyrok SA w Warszawie z 10.05.2016 r., VI ACa 231/15, Legalis; wyrok SA w Warszawie z 03.09.2015 r., VI ACa 1326/14, Legalis, wyrok SA w Warszawie z 24.01.2019 r., V ACa 828/17, Legalis; wyrok SN z 17.09.2021 r., V CSKP 43/21; wyrok SA w Gdańsku z 09.09.2021 r., V AGa 56/21, Lex nr 3343511). Nie są natomiast niewątpliwie umowami o podwykonawstwo umowy zawierane przez wykonawcę z dostawcą maszyn i urządzeń potrzebnych do wykonania robót budowlanych, jak też umowy zawierane przez wykonawcę z dostawcą materiałów budowlanych (tak też wyrok SA w Katowicach z 07.06.2021 r., V AGa 208/20; wyrok SN z 17.10.2008 r., I CSK 106/08, OSNC-ZD 2009/3/64).

Powód na terenie przedmiotowej inwestycji wykonywał czynności, które co do zasady polegały na dostarczaniu określonej ilości zamówionego betonu. Nie mogą one zostać zakwalifikowane ani jako świadczenie mające oparcie w zawartej umowie o roboty budowlane, ani też w umowie o dzieło.

Umowa, której przedmiotem jest wytwarzanie i sprzedaż betonu połączone z jednoczesnym przewozem na plac budowy, a następnie pompowanie wprost z betonomieszarek za pomocą dodatkowych pomp na docelowe miejsce, jest umową dostawy połączoną ze świadczeniem usług (tak też wyrok SA w Warszawie z 28.10.2014 r., VI ACa 4/14, Lex nr 1603015).

Jak już wskazano, z literalnego brzmienia art. 647¹ § 1 k.c. wynika, że grupą osób, które mogą dochodzić zapłaty od inwestora lub od wykonawcy, z którym nie mają zawartej umowy są podwykonawcy całości lub części robót budowlanych. Natomiast istotą obowiązków strony powodowej było dostarczenie odpowiedniej ilości betonu i za to miała otrzymać wynagrodzenie. To z kolei oznacza, że umowę należy klasyfikować jako umowę dostawy z art. 605 k.c., a dostawca nie jest objęty ochroną z art. 647¹ k.c. Świadczenie powoda obejmowało nie tylko wydanie rzeczy oznaczonej co do gatunku (masy betonowej), ale też dostawę betonu w odpowiedniej konsystencji i jego wylanie (przy użyciu specjalistycznych urządzeń) we wskazanym przez zamawiającego miejscu na budowie. Przyjąć zatem można, iż

umowa między stronami miała charakter mieszany (zawierający w sobie zarówno elementy sprzedaży, jak i umowy o świadczenie usług). W nauce i judykaturze wskazuje się, że w przypadku umów o charakterze mieszanym zastosowanie znajdować powinny przepisy odpowiadające świadczeniu dominującemu. W niniejszej zaś sprawie świadczeniem tym było przeniesienie własności rzeczy oznaczonej co do gatunku. Analogiczne stanowisko w podobnym stanie faktycznym zajął Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 29.11.2017 r., sygn. akt I ACa 591/17.

Należy również zaznaczyć, że należności dochodzone przez powoda w toku niniejszego postępowania nie obejmowały zapłaty za usługi pompowania. Z zeznań powoda wprost bowiem wynika, że usługa pompowania betonu ujmowana była jako oddzielna pozycja na fakturze i miało to miejsce w sytuacji, gdy powód dokonywał zamówienia pompy. W takiej sytuacji do faktur oprócz dokumentów WZ dołączane były również dokumenty w postaci raportu pracy pompy podpisanego przez kierownika. W niniejszej sprawie należności objęte sporną fakturą dotyczyły zaś wyłącznie zapłaty za dostarczony beton, a nadto – kosztów przestoju i dodatkowego transportu. Przemawia to wprost za przyjęciem opisanego powyżej charakteru umowy. Ponadto okoliczność, że towar (beton) dostarczany był na plac budowy przy pomocy specjalistycznego sprzętu nie usprawiedliwia zakwalifikowania dostawy betonu jako robót budowlanych (tak też wspomniany powyżej wyrok SA w Szczecinie, sygn. akt I ACa 591/17).

Wobec odpadnięcia jednej z ustawowych przesłanek niezbędnych dla zastosowania art. 647¹ k.c. zbędne jest czynienie jakichkolwiek dalszych rozważań co do spełnienia pozostałych wymogów niezbędnych do przyjęcia solidarnej odpowiedzialności inwestora za zapłatę wynagrodzenia należnego podwykonawcy.

Powód jako alternatywną podstawę żądania wskazywał przepis art. 405 k.c.

Powyższy przepis stanowi, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Dyspozycja ww. przepisu wyznacza trzy podstawowe przesłanki powstania roszczenia o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia: doszło do wzbogacenia majątku jednej osoby, uzyskanego kosztem majątku innej osoby; wzbogacenie i zubożenie pozostają ze sobą w związku; brak jest podstawy prawnej do wzbogacenia. Wartość bezpodstawnego wzbogacenia jest ograniczona dwiema wielkościami, a mianowicie wartością tego, co bez podstawy prawnej ubyło z majątku zubożonego i wartością tego, co bez podstawy prawnej powiększyło majątek wzbogaconego. Wartości te nie muszą być równe, a w wypadku nierówności niższa kwota określa wartość bezpodstawnego wzbogacenia (wyrok Sądu Najwyższego z 19.03.2002 r., sygn. akt IV CKN 892/00).

Zastosowanie powyższej podstawy prawnej nie jest prostym substytutem konstrukcji solidarnej odpowiedzialności inwestora.

Powód wywodził m.in., że po stronie inwestora nastąpiło przysporzenie, skoro ten nie uregulował wynagrodzenia na rzecz generalnego wykonawcy, tj. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B., pomimo iż podmiot ten wykonał dany etap robót budowlanych na inwestycji kosztem przedsiębiorstwa powoda.

W tym kontekście wskazać należy, iż sporna faktura wystawiona została przez powoda na rzecz (...) Sp. z o.o. w dniu 30 kwietnia 2021 r. i opiewała na kwotę 69.153,67 zł, podczas gdy pozwana czyniąc zadość obowiązkowi zapłaty wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane uiściła na rzecz spółki (...) w dniu 19 maja 2021 r. kwotę 393.598,98 zł, a zatem kwotę ponad 5-krotnie wyższą. W istocie pozwana nie dokonała zapłaty należności wynikających z kolejno wystawionej przez (...) Sp. z o.o. w czerwcu 2021 r. faktury, jednakże brak zapłaty nie nastąpił w sposób dowolny, lecz motywowany był dokonany przez pozwaną czynnościami prawnymi, a mianowicie złożonym oświadczeniem o potrąceniu naliczonych kar umownych. W ocenie Sądu nie ma podstaw, aby przedmiotowy proces – prowadzony pomiędzy innymi stronami – mógł zmierzać w kierunku szerokiego badania zasadności czynności prawnych dokonywanych przez pozwaną w relacjach ze spółką (...) Sp. z o.o., zwłaszcza w sytuacji, gdy pozostałe przesłanki powstania roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia nie zostały wykazane, o czym będzie jeszcze poniżej mowa. Powód nie przedłożył żadnych dowodów na to, aby pozwana spółka na podstawie prawomocnego orzeczenia zobowiązana była do zapłaty określonych należności na rzecz (...) Sp. z o.o., ani też nie przybliżył na jakim

etapie miałyby znajdować się spory cywilne pomiędzy tymi podmiotami. W zaistniałym stanie faktycznym nie można przyjąć, aby inwestor otrzymał świadczenia bez podstawy prawnej. Świadczenie w postaci robót budowlanych czy też usług uzyskał bowiem na podstawie umowy zawartej z generalnym wykonawcą, która stanowi podstawę prawną jego przysporzenia. Brak możliwości jednoznacznego ustalenia, że inwestor nie uiszczył wynagrodzenia, które było należne wykonawcy uniemożliwia dokonanie oceny wystąpienia przesłanki uzyskania przez pozwanego inwestora korzyści majątkowej kosztem powoda.

Ponadto w przypadku dochodzenia roszczenia z bezpodstawnego wzbogacenia, to na powódzie spoczywa ciężar wykazania – zgodnie z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. - w jakim stopniu pozwany został wzbogacony. Wartość robót, jakie zafakturował powód stanowi tylko o tym, jakie wynagrodzenie określił on jako umowne. Wartość tego wynagrodzenia nie równa się ewentualnemu wzbogaceniu pozwanego. Trafnie zatem strona pozwana wskazała, iż powód nie wykazał na czym polegać by miało bezpodstawne wzbogacenie inwestora, tj. jakie roboty budowlane wzbogacające inwestora powód wykonał i jaka jest wartość wzbogacenia, ograniczając się do powołania na wartość ujętą w spornej fakturze – podczas gdy nie może ona być podstawą „wyliczenia wzbogacenia”, gdyż stanowi jedynie określenie wartości usług wykonanych zgodnie z umową, za określonym umownie wynagrodzeniem i uwzględnia zysk podwykonawcy.

Reasumując, w ocenie Sądu powód nie wykazał również, aby zachodziły przesłanki odpowiedzialności pozwanej względem powoda oparte na dyspozycji art. 405 k.c.

W takim stanie rzeczy powództwo podlegało oddaleniu, o czym Sąd orzekł w pkt I wyroku.

Na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 5417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, obejmujących zwrot kosztów zastępstwa procesowego oraz uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. O odsetkach należnych od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.